

Reykjavík, 24. júlí 2024

Umsögn Samtaka fyrirtækja í velferðarþjónustu (SFV) um áform um lagasetningu – Frumvarp til breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007 (aðkoma sveitarfélaga í uppbyggingu hjúkrunarheimila).

Samtök fyrirtækja í velferðarþjónustu fagna því að málið sé komið fram og telja það mikilvægt skref í áttina að jákvæðu fyrirkomulagi húsnæðismála hjúkrunarheimila. Mál þetta er gott framhald af því þegar heilbrigðisráðuneytið og fjármála- og efnahagsráðuneytið stigu í janúar sl. tímamótaskref með útgáfu skýrslunnar „Breytt fyrirkomulag fasteigna vegna hjúkrunarheimila“. Eins og fram kom í þeirri skýrslu hindrar núverandi fyrirkomulag fasteignamála hjúkrunarheimila bæði uppbyggingu nýrra hjúkrunarheimila og kemur í veg fyrir nauðsynlegt viðhald á húsnæði þeirra hjúkrunarheimila sem þegar eru í rekstri. Því þökkum við fyrir vinnu ráðuneytanna í málinu og hvetjum til þess hratt verði farið í næstu skref málsins.

Athugasemdir SFV við áform um lagasetningu

Samningar við rekstraraðila hjúkrunarrýma um nýtt fyrirkomulag húsnæðismála

Fram kemur í áformunum að markmiðið með lagasetningunni sé m.a. að tryggja að „fjármunir séu til staðar til að hægt sé að ráðast í nauðsynlegt viðhald og endurbætur til að koma í veg fyrir að viðhaldsskuld myndist yfir lengri tíma með tilheyrandi kostnaði“. Þá er í því samhengi vísað til þess að nýtt fyrirkomulag fasteignamála feli í sér „leiguleið sem er nánar útfærð í skýrslu FJR og HRN“. Eitt af lykilmálunum varðandi þá leiguleið, er samningar við rekstraraðila hjúkrunarheimila um rekstur þeirra, en í skýrslu ráðuneytanna kemur fram að:

„stefnt verði að því að ljúka gerð samninga við rekstraraðila allra hjúkrunarrýma í rekstri innan tveggja ára um greiðslur til að standa undir húsnæðiskostnaði á eldri heimilum. Samningarnir verði til 20-30 ára vegna heimila sem nýtast eiga til framtíðar undir sömu starfsemi. Til greina kemur að leita eftir samstarfi við Samtök fyrirtækja í velferðarþjónustu við útfærslu á samningum við rekstraraðila hjúkrunarheimila.“

Það samstarf sem boðað er við okkur í Samtökum fyrirtækja í velferðarþjónustu er afar mikilvægt. Ef ætlunin er að ná árangri strax í að bæta viðhald og rekstur á húsnæði hjúkrunarheimila og tryggja þannig mikilvæga þjónustu þeirra, þá er nærtækast að vera í samstarfi við þá aðila þar sem þekkingin á þessum málum er mest. Það er hjá okkar aðildarfélögum – hjúkrunarheimilum landsins.

Nýja fyrirkomulagið felur í sér að það á að aðskilja rekstur húsnæðis hjúkrunarheimila og rekstur þjónustu þeirra. Í þeim tilgangi að sá aðskilnaður gangi vel og hafi ekki neikvæð áhrif á þjónustu við heimilisfólkið er mikilvægt að samningar nái vel utan um reksturinn og eyði þeirri óvissu sem svo stórar breytingar óhjákvæmilega fela í sér. Hjúkrunarheimili landsins eru að ýmsu leyti ólík, m.t.t. aldurs, stærðar, rekstrarforms, staðsetningar, eignarhalds og fleira. Því er nauðsynlegt að heildarsamtök þeirra, Samtök fyrirtækja í velferðarþjónustu, komi að gerð ramma um samninga þá sem skýrslan boðar. Við erum tilbúin í slíka vinnu með stjórnvöldum og hvetjum til að sú vinna hefjist eins fljótt og mögulegt er.

Rammi í kringum uppbyggingu nýrra hjúkrunarheimila

Með áformunum er boðað að breyta eigi 32. gr. laga um heilbrigðisþjónustu til þess að „endurspegla betur þau sjónarmið leiguleiðar sem er nánar útfærð í skýrslu FJR og HRN“. Þannig á að fjárlægja úr lögunum hlutverk sveitarfélaga við uppbyggingu hjúkrunarheimila, sérlega kostnaðarþátttöku og það að útvega lóðir fyrir hjúkrunarheimilin. Þessi hluti áformanna er skýr og næsta skrefið er þá að skýra hvernig nýja fyrirkomulagið sem tekur við verður útfært, t.d. varðandi:

- Ýmis grundvallaratriði í verkaskiptingu rekstraraðila húsnæði og rekstraraðila þjónustu hjúkrunarheimila.
- Kröfur sem gerðar verða til húsnæðis og hvernig þær kröfur muni tryggja gæði þjónustunnar til framtíðar.
- Til hverra innan stjórnsýslunnar eigi að leita um þau áform, nú þegar nýtt fyrirkomulag húsnæðismála hefur verið boðað.

Við hjá SFV óskum einnig eftir samstarfi við stjórnvöld um að vinna skýran ramma í kringum uppbyggingu nýrra hjúkrunarrýma. Við bjóðum fram aðkomu okkar færustu sérfræðinga og minnum á að eðli málsins samkvæmt eru það einmitt við – sem berum í dag ábyrgð bæði á húsnæði hjúkrunaheimila og þjónustu þeirra – sem þekkjum þessi mál best. Við tökum þó sérstaklega fram að mikilvægt er að það samstarf sem við óskum hér eftir, tefji ekki uppbyggingaráform og samningaviðræður um ný hjúkrunarrými, sem þegar eru komin í gang.

Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaáætlun

Í mati á áhrifum lagasetningarinnar kemur fram, í kafla um samræmi áformanna við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun, að gert hafi verið ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar. Að mati SFV þarf að gera enn betur ráð fyrir þeim áhrifum. Í fjármálaáætlun 2025-2029 kemur fram í rammagrein 6 að „á tímabili fjármálaáætlunarinnar er gert ráð fyrir að byrjað verði að greiða samkvæmt nýju fyrirkomulagi fyrir samtals 792 hjúkrunarrými“. Þau hjúkrunarrými sem falla munu undir nýtt fyrirkomulag og fá leigugreiðslur eru mun fleiri en 792, og hvetja SFV til þess að tekið verði tillit til þess í framhaldsvinnu á þessu máli sem og næstu fjárlögum og fjármálaáætlun.

Að síðustu þá þakka SFV fyrir tækifærið til að veita málinu umsögn og óska virðingarfyllst eftir tækifæri til að funda með heilbrigðisráðuneytinu um málið.

F.h. Samtaka fyrirtækja í velferðarþjónustu

Sigurjón Norberg Kjærnested, framkvæmdastjóri